

Agntägt.

Ett wigtigt willkor för ett lyckligt krokfiske är ett godt agn. Fiskaren i Bohusläns skärgård, beklagar sig öfwer brist på dylikt agn, hwilken klagan wisserligen skulle blifwa mindre, om försök gjordes att använda flere sjödjur till detta ändamål, än som nu wanligen sker. Man håller sig helst till det gamla, och lider heldre brist, än blottställer sig för ett försök, som möjligen kunde miss-lyckas. I Bohusläns skärgård nyttjas agn af **Fisk**, **Musslor** (Skäl) och **Skorpdjur**. De arter här af, som till detta ändamål användas, skola anföras i den ordning efter hwilken de anses begärliga för swälgfisken,

Lodden (*Mallotus groenlandicus*) en fisk af Laxsläktet, är det mest begärliga agnet; men finnes endast i den högre nordens haf, och är således för denna skärgårds fiskare icke tillgänglig.

Nästan samma förhållande är med **Tobisen** eller Sandålen (*Ammodytes* *Tobianus*), hwilken åter endast finnes wid Skånska kusten i den mängd att den kan användas till agn, hwartill han är ibland de förmånligaste fiskarter. Inom Bohusläns skärgård är han sällsynt, så att endast en och annan tillfälligtwis fångas, hwarföre han der icke till detta ändamål kan användas.

Sill är i Bohuslän det lättast åtkomliga och bästa agnet, i det fallet, att det gerna tages af swälgfisken; men det är löst och faller lätt af kroken då det widröres af fisken, som ernar gripa det. De flesta Storfiskare påstå dessutom att makrillagnet öfwerträffar det af sill, äfwen i det fallet att det begärligare tages af swälgfisken. Dessutom erhålles det icke på den tid då det egentliga storfisket bedrifwes, ty sillen, som ofwan är nämndt, söker ej stränderna förr, än i slutet af Oktober eller i början af November månader, och går derifrån på djupet i Maj. Det är således endast en kort tid på våren, och under winterfisket, som fiskaren kan erhålla sådant agn till storfisket. Sillen, som agn betraktad, är egentligen användbar wid **Kolje-** och **Husbehovsfisket** höst och vår. Till detta ändamål torde sillen likwäl icke nyttjas, emedan sällan någon annan härtill användes, än så kallad Agnesill, hwilken är så liten, att wanligen $\frac{1}{2}$, ofta en hel sill åtgår till agn för hwarje krok. På detta sätt förstöres således en myckenhet sill, som nyttigare kunde användas om den fick tillwäxa. Härmed är ännu en annan olägenhet förenad, den nemligen, att då Torsken fått smak på sillagnet, biter han trögt på annat agn. Widare är den sill, som köpes för detta ändamål, wanligen ganska dyr, så att detta agn endast kan erhållas af den förmögnare fiskaren, hwarigenom händer, att då en annan fattigare, med annat

mindre begärligt agn, lägger sin backelänk i grannskapet af den förmögnares, som är ägnd med sill, blir den förres fångst mycket mindre. Af denna orsak äro ock fiskarena på Norrska kusten genom lag ålagde att nyttja samma slags agn.

Näst Sillen är **Makrill** det jäfwaste agnet. Denna fisk har, genom den fördelen att tidigt på våren wara tillgänglig, äfwen den att köttet är fast, så att agnet ej lätt bortsnappas, samt hwitt, så att det lyser. Af en makrill blir dessutom fler agn än af en Sill, och då intet yngel af makrillen erhålles, för att till detta ändamål användas, som nästan alltid sker med sillen, blir den skada, som igenom makrill-agnets begagnande uppkommer, alldeles ingen, då man betraktar det större antal stor fisk, som genom dess användande erhålles.

Agnen af **Kussa** (Åhle-Kussa) kommer i godhet närmast agnet af Makrill, och många anse det ännu förmånligare. Detta är, som det af makrillen, fast och hwitt, samt mycket begärligt för swälgfischen, och kussans sega skinn, gör att den fisk som ernar taga, swåriligen kan slita agnet af kroken, utan att sjelf fastna.

Agnen af **Kolja** är det, som i Bohuslänska skärgården allmännast brukas till agn på Stor-backor, för Torsk, Långa m. fl., icke derföre att det är det bästa, utan af den orsak att det är lättast att erhålla. Då kolja tryter, begagnas i dess ställe torsk, mindre långor och hällefish. Af dessa är hällefishen (Heljflundran) den bästa, och långan den sämsta i anseende till dess lösa kött. I Norrige, då sådant agn måste tillgripas, sönderdelas icke hela torsken, som här sker, utan i stället skäres ur buken på hwarje fångad torsk eller långa, en remsa som sättes på kroken, hwilket agn anses fullkomligt swarande mot hwilket annat agn som helst. Den tiden af året, då torskens rom är seg, lindar den norrske fiskaren en rommkylsa på kroken i stället för agn.

Det är utan all twifwel att hwarje fiskart kunde begagnas till agn, hwars kött är fast och hwitt, hwarföre den hwita sidan på hellefishen äfwen räknas till bättre agn. Troligen kunde äfwen mindre skäddor (Flundror) som nästan alla årstider, utom under wintren, fångas i mängd, med fördel härtill användas.

Näbbgäddan (*Belone vulgaris*), i Bohuslän kallad Horngäl, räknas äfwen till de fiskarter, som med fördel kunna begagnas till agn. Hon fiskas äfwen i mängd till detta ändamål och är lätt åtkomlig, särdeles i slutet af April och Maj månader, då hon, för att leka, uppstiger på mycket grundt watten, der hon fångas med garn eller wad.

Musslor, som i Bohuslänska skären få namn af **Skäl**, deraf tages det mesta agn, som nyttjas på Backor, hwars egentliga ändamål, wid storfiskets bedrifwande, är att derigenom förskaffa koljor till agn wid storbackefisket. Bristen på skäl (Musslor) till

agn är af Bohuslänska fiskaren ofta öfverklagad, ock det måste ofta hämtas på långt afstånd från fiskarens bostad, emedan hvarje fiskare söker freda de ställen der denna mussla växer. Bohusläns fiskare hafwa hos Hans Maj:t Konungen sökt rättighet att taga dessa musslor på hwilket ställe som helst, men fått afslag.

De musslor som allmännast nyttjas äro af 2 slag, det så kallade **Kubbskälet** (Myt. modiolus) och **Krabbskälet** (Myt. edulis). Den förstnämnde finnes endast på djupet, och upphämtas wanligen med ostronulken. Sällan erhålles den bland de sistnämnda, som uppehålla sig närmare stränderna på grundt watten och upptagas med en sort kratta, kallad **Skälrifwa** (N:o 54). Dessa hafwa företrädet sannolikast derföre att de äro stora, ofta sådana att de kunna skäras i flere bitar och begagnas till agn på flere kroker. En annan art (kanske ock en unge) af samma slägte, hwilken af fiskarena kallas **Brämskäl** (Myt. pellucidus) finnes på wissa ställen i största mängd, fästade i wattenytan på bergklipporna, kring hwilka de formera en krans eller bräm, hwaraf de troligen fått sitt namn. Dessa äro wisserligen lättast att åtkomma; men mycket små, hwarföre de endast tillgripas i nödfall. De öfriga större musslor, som här finnas, skulle wisserligen kunna användas, men de äro sällsynta och kunna icke erhållas i den mängd som fordras.

Sand-Musslan (Mya arenaria), som i wissa grunda wikar, hwilka hafwa sandbotten, är ganska allmän, kunde med mycken fördel begagnas såsom ett i andra länder berömt agn; men denna mussla ligger nedbäddad i sanden och måste med en dertill inrättad skyffel uppgräfwat, hwilket af många fiskare torde anses allt för beswärligt; men är ett få lätt arbete, att det kan förrättas af ungdom och mindre arbetsföra personer.

Af större enskaliga **Snäckor** som i Bohuslän få ett gemensamt namn och kallas **Kupungar**, finnes wisserligen flere, som skulle kunna användas till agn, i synnerhet den större här förekommande arten: Buccinum undatum. Den kallas wid Kullens fiskeläge **Konge**, nyttjas der allmänt till agn och är ganska talrik på lerbotten. Den fångas i smärre kupor eller tinor, förfärdigade af qwistar. Uti tinorna inläggas ett fiskhufwad i hwarje till lockmat. Det så kallade Albueskälet (Patella vulgata) kunde äfwen till agn användas. Det finnes sittande i wattenbrynet på de längst ut belägna skären, i synnerhet i norra delen af Bohusläns skärgård. De mindre enskaliga snäckor (Kupungar) som finnas i största mängd, sittande på strandstenarne, kunde äfwen begagnas, i synnerhet för dörgfiske i fjordarna och måhända äfwen på Kolje-Backor. Fiskarena påstå sig härmed hafwa gjordt försök; men förebära att då djuret skall

uttagas, måste snäckan sönderslås, hwarwid ofta händer, att äfwen det inuti liggande agnet blir krossadt, och derigenom odugligt.

Af så kallade **Blötdjur** är **Bläckfisken**, som äfwen kallas **Bläckspjut** (*Loligo piscatorum*) den bästa att använda till agn, hwarom fiskarena i Bohusläns skärgård, åtminstone i dess medlersta del, äro helt och hållit okunniga. Detta djur fångas wissa år, till icke ringa antal i wad tillfälligtwis; men bortkastas såsom onyttigt. I Norrige deremot, der den, särdeles wissa år, ganska talrikt förekommer, fiskas han på en, endast för detta ändamål, inrättad dörg; sönderskäres i smala remsor, och användes färsk eller saltad som ett ypperligt agn. Ehuru man icke skäligen kan fordra, att Bohuslänska fiskaren skulle göra sig mödan att söka detta djur, emedan det i dess skärgård är mindre allmänt för att icke säga sällsynt, bör han likwäl göras uppmärksam på att icke försumma att använda den bläckfisk till agn, som, tillfälligtwis fångas.

Af Skorpdjur nyttjas endast **Räkan** (*Pal. Squilla*) till agn och i synnerhet wid dörgning med Sla-Dörg om hösten för makrill. Hon skulle wisseligen wara lika begärlig för smärre torsk och whitling, om hon dertill mera allmänt begagnades. Orsaken hwarföre detta agn så sällan nyttjas, är troligen den, att djuret är litet, skyler således otillräckligt kroken, som alltid är tilltagen i wäxten, och är dessutom löst, så att det lätt kan af fisken bortsnappas. Räkan finnes i mängd och fångas i grunda tångbewäxta wikar, med en sort håf, kallad **Räk-kass** (N:o 53).

Det är otwifwelaktigt att den wanliga **Krabban**, som finnes i största mängd wid stränderna, äfwen kunde användas till agn för torsk, hwilket synes så mycket sannolikare, som torsken på senhösten besöker stränderna, endast för att förtära dessa djur, och det dessutom är bekant, att den Norrske fiskaren, af hwilken den Bohuslänske har mycket att lära, sönderslår krabbor, och wid torskfisket begagnar dem till agn, sedan de med ullgarn blifwit bundne på kroken.

I mycket långgrunda wikar, med lerbotten, hwilka då ebb inträffar eller wattnet är mycket lågt, stå torra, synes på bottnen en stor mängd mycket små kägelformiga upphöjningar. I hwar och en af dessa ligger en **Mask** (Norrmännens Fjoremask) mycket lik den wanliga metmasken. Denna upptages lätt, emedan han icke ligger särdeles djupt, och stället der han ligger är utmärkt genom den lilla kägelformiga upphöjningen. I Norrige nyttjas denna mask så ofta ebben gör den åtkomlig, för torsk och skäddor, och troligen skulle han äfwen med lika begärlighet tagas af både makrill och kolja om någon gjorde sig mödan att samla och använda den.